

Ultimele sondaje de opinie arată că peste 50% din populație consideră că lucrurile în R. Moldova merg într-o direcție greșită.

Peste 70% din populație spune că nu are un trai decent. În același timp, o mare parte din alegători pare a fi gata să susțină la viitoarele alegeri partidul care se află la guvernare de 8 ani. Această contradicție a făcut multă lume să vorbească despre incultura politică a alegătorilor din R. Moldova. Analiztii sparg, însă, această teorie a paradoxului și spun într-un glas: electoratul moldovenesc este mai inteligent decât pare. Inteligent chiar și fără de informațiile pe care clasa politică ar trebui să i le ofere ca să se pregătească de alegeri.

Electoratul - oglinda disfuncționalităților din instituțiile statului și curențelor din sistemul politic

„Electoratul din R. Moldova este oglinda disfuncționalităților din instituțiile statului și a marilor curențe din sistemul politic. Aici sunt câțiva factori: o anumită inerție moștenită din regimul sovietic, când un singur partid funcționa și făcea justiție după bunul plac al liderilor săi, iar, pe de altă parte, șchiopătările specifice unei democrații incipiente”, susține Igor Munteanu, directorul executiv al Institutului pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”.

„Deși mulți zic că electoratul este necărturar și prost, eu aș zice: proști, dar mulți. Și nu chiar atât de proști. Ei decid o dată la 4 ani și sunt cei care penalizează guvernările care nu le satisfac cerințele”, spune Arcadie Barbăroșie, directorul executiv al Institutului de Politici Publice (IPP).

În mod sigur, alegătorii din R. Moldova sunt într-o măsură importantă determinați de accesul foarte îngust la informație. „Faptul că în R. Moldova nu există dezbateri politice influențează modul de analiză la nivelul cetățeanului simplu a evenimentelor politice și a scenei politice, în general”, consideră Igor Munteanu. Alegătorul este mai puțin informat pentru că sursa principală de informare pentru populație este televiziunea, susține Arcadie Barbăroșie. „Or, televiziunile care au acoperire mare sunt controlate de partidul de la guvernare și cetățeanul nu are, realmente, surse alternative de informare. Dar asta nu înseamnă că electoratul nu ia decizii în cunoștință de cauză”, punctează directorul IPP.

Cerere - da, ofertă - ba

Competiția sănătoasă într-un sistem politic funcționează după regulile unei piețe bazată pe cerere și ofertă. Analistii sunt siguri: în Moldova există o cerere foarte mare pentru schimbare și îmbunătățirea a sistemului existent, iar oferta clasei politice nu satisface cererea populației.

În ajunul alegerilor, electoratul din Moldova se confruntă cu probleme tradiționale, rămase nesoluționate de guvernările precedente. Sărăcia, prețurile mari, grija pentru viitorul copiilor, acestea sunt problemele principale care apar în sondajele de opinie publică așa cum le vede electoratul. În acest sens, electoratul nu s-a prea schimbat de la alegerile din 2005. „Politicienii ar trebui să răspundă la aceste temeri ale electoratului și răspunsul ar trebui să fie unul foarte concret. Or, lucrul acesta nu se observă. Promisiunile pe care le găsim în programele electorale nu sunt suficient de concrete pentru a atrage electoratul către un partid sau altul”, spune Arcadie Barbăroșie.

Și Igor Munteanu crede că programele electorale ale majorității absolute a partidelor politice sunt extrem de generaliste, au un mesaj orientat spre toți și spre nimeni. „Marea majoritate a partidelor nu au niște nișe, fiefuri - domenii de referință care să reprezinte partidele. Nu le au și nu își cunosc electoratul. Respectiv, atunci când adresează mesaje, le adresează spre toată națiunea și mai puțin spre o audiență precisă. Din această cauză, ofertele lor nu sunt suficient de atractive pentru public, pentru că ele încearcă să acopere tot. Iar programele electorale sunt mai degrabă niște liste de cumpărături decât obiective exacte, clare, cu expertize în spate și oameni care își pot expune public competența profesională”, spune directorul IDIS. Totodată, partidele nu au curajul să formuleze probleme foarte grave și să vină cu soluții, cum ar fi dependența energetică a R. Moldova sau competitivitatea redusă a economiei naționale. Sunt și probleme sociale evitate cu obstinație cum ar fi, de exemplu, alcoolismul în creștere la țară ca rezultat al frustrărilor economice și lipsei de perspective.

Ion Jigău, directorul Centrului de investigații sociologice și studii de piață „CBS-AXA”, este de părere că electoratul este buimăcit și nu se poate descurca în mulțimea de partide care există. „Sondajele arată că alegătorii recunosc ca și brand doar 2-3 partide instituționalizate deja în Moldova - partide ce au rezistat în ani, și-au păstrat elitele, nu s-au divizat și nu au fuzionat. De aceea electoratul se orientează după figurile principale, liderii partidului”, spune Ion Jigău. Sociologul consideră că omul simplu nu poate face diferență între mai mult partide democratice sau, bunăoară, liberale pentru că ele promovează mesaje asemănătoare. Acest lucru se datorează și faptului că partidele din Moldova fug de doctrine clare.

Indeciși sau dezamăgiți?

Analiștii privesc cu scepticism faptul că sondajele de opinie plasează partidul aflat la guvernare în topul preferințelor alegătorilor. „Nu este atât de sigur că electoratul chiar dorește cu obstinație să voteze pentru același partid, pentru că există un grup foarte larg de alegători care vor vota protestând, vor protesta votând. Acest grup face parte din votul indecișilor”s afirmă Igor Munteanu.

Ion Jigău atenționează asupra unor fenomene sociologice, care influențează rezultatele sondajelor. Astfel, fenomenul „band-wagon” („tramvaiul învingătorului”) face ca partidul de la guvernare să acumuleze întotdeauna mai multe procente în sondaje, de regulă 10-15%. Iar „spirala tăcerii” face ca partidele care pot fi calificate ca extremiste să acumuleze în sondaje câteva procente mai puțin decât la alegeri. Și directorul CBS-AXA îndeamnă să atragem atenția numărului mare de indeciși din sondaje. Potrivit lui, cei mai mulți dintre ei vor decide în ultimele 2-3 zile pentru care partid să opteze.

Arcadie Barbăroșie explică cele 40 procente de indeciși din sondaje prin faptul că electoratul este pesimist și dezamăgit, iar Igor Munteanu crede că indecși nu sunt cei care nu doresc să voteze. „Ei nu și-au determinat prioritățile, dar vor vota în mod protestatar față de actuala politică. Dacă ar fi satisfăcuți de actualul curs, ar fi mai mare numărul celor care se solidarizează cu actuala guvernare”, crede directorul IDIS.

Atitudini în schimbare

Interesul public se manifestă printr-o fierbere permanentă și căutare de soluții. Electoratul are o doză de conservatorism, schimbările sunt mai greu acceptate, dar el are întotdeauna suficientă inteligență pentru a găsi soluții pentru dezvoltarea societății. „Atitudinea electoratului se schimbă. Încet, dar sigur”, ne asigură Igor Munteanu. „Faptul că nici un partid politici din R. Moldova nu-și poate permite luxul de a exclude Uniunea Europeană ca termen de referință pentru toate politicile, înseamnă schimbarea atitudinilor populației și nu trezirea peste noapte a oamenilor politici. Populația simte de unde vine prosperitatea. O bună parte din ei au votat cu picioarele atunci când au emigrat. Există deja o doză importantă de așteptare pozitivă față de schimbarea calitativă a clasei politice. Chiar dacă partidul de guvernământ investește resurse uriașe în campania electorală, alegătorul vrea să fie informat și menține suficientă prudență față de tentația PCRM de a perpetua la guvernare”, spune Munteanu.

Arcadie Barbăroșie amintește că atitudinile electoratului s-au schimbat de la alegeri la alegeri. Electoratul pedepsește de fiecare dată partidele care nu-i satisfac cererile. Spre exemplu, în 1998 electoratul a pedepsit rău de tot Partidul Democrat Agrar aflat la guvernare, care nu a trecut pragul și a acumulat doar 4%, anterior deținând majoritatea în Parlament. În 2001, au fost pedepsite partidele democratice pentru că alegătorii erau dezamăgiți - erau restanțe mari la pensii, la salarii. Chiar dacă guvernarea de atunci adoptase decizii fundamentale importante pentru fortificarea economiei, reformele nu s-au resimțit până la alegeri. În 2005, PCRM a luat mai puține voturi decât în 2001, iar la alegerile locale din 2007 - a pierdut considerabil în comparație cu 2003 și 2005. Deși electoratul se schimbă mai lent decât ar vrea unele partide de opoziție, schimbările au loc prea repede decât ar vrea partidul de la guvernare.

Alegerile din capitală din 2007 au fost și ele un semn de schimbare, spune Igor Munteanu. Potrivit lui, Dorin Chirtoacă, primarul degrevat al mun. Chișinău, a simbolizat o schimbare de generație. „Acest val a fost creat de suma atitudinilor populației legate de așteptările de schimbare a clasei politice. El este beneficiarul net al acestui val de protest, care trage după sine alte valuri. Așa cum se votează în Chișinău, se votează, de regulă, la următoarele alegeri pe cuprinsul teritoriului R. Moldova”, spune Munteanu. În schimb, Ion Jigău nu este sigur că situația se va repeta în 2009. La preturile din capitală s-au înscris în liste până la termenul stabilit doar 3,5 mii din cele circa 100 mii de persoane cu vize de reședințe în alte localități. „În lumea întreagă pensionarii sunt cei care schimbă guvernele prin vot democratic”, spune Ion Jigău, și el pensionar.

Și Igor Munteanu este conștient că sunt foarte multe obstacole care pot determina scăderea sau creșterea intensității acestui val succesiv după 2007. „Iritarea partidului de guvernământ față de acest vot de protest din 2007, care s-a manifestat prin amenințări directe în adresa electoratului, vorbește despre faptul că aceste valuri succesive se codifică în memoria electoratului, care raționează. Și asta vorbește despre faptul că electoratul este mult mai inteligent, de fapt, decât noi putem să ne imaginăm”, spune Munteanu.

Alegătorul de peste hotare

Se pare că în Moldova se știe foarte puțin despre alegătorii de peste hotare. Numărul și votul lor este încă greu de estimat. „Am încercat să estimăm în Barometrul de Opinie Publică (BOP) din octombrie cum ar vota persoanele care au fost cel puțin o dată peste hotare și în medie nu există deosebiri substanțiale față de cei din țară. Cei care au fost în est ar susține partidele de stânga, iar cei care au fost în vest - cele de dreapta, acestea fiind în Moldova foarte relative”,

ne-a spus Arcadie Barbăroșie.

Igor Munteanu este, însă, convins că votul celor plecați va fi unul de protest. „O parte din oamenii care au transmis până nu demult sume pentru supraviețuirea familiilor lor, s-au atins de civilizația occidentală, au înțeles cât de important e să ai Internet în casă sau closet cu apă - servicii elementare pe care se construiește civilizația. Pe de o parte, alegătorii din Spania sau Italia au așteptări foarte mari față de baștina lor, dar, pe de altă parte, ei nu au încredere în autorități care nu le-au creat condiții acasă”, spune directorul executiv IDIS „Viitorul”.

În așteptarea unor noi sondaje

La 24 martie, IPP va lansa ultima ediție a BOP de înainte de alegeri. La 5 aprilie, în ziua scrutinului, la ora 21.15 CBS-AXA împreună cu IMAS va da publicității rezultatele exit-poll-urilor, sondaje realizate la ieșire de la vot. Până atunci, electoratul mai are timp să dea dovadă de inteligență.

Sursa: www.info-prim.md

{backbutton}